

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Servicedocument mbo-aanpak Coronavirus COVID-19

Inleiding

Op 15 maart 2020 heeft het kabinet bekend gemaakt dat scholen, waaronder alle mbo-scholen, van maandag 16 maart tot en met maandag 6 april 2020 geen onderwijs meer verzorgen op de locaties van mbo-scholen. Het doel van deze maatregel is het tegengaan van de verspreiding van het Coronavirus.

Dit betekent concreet:

1. Dat er in deze periode geen onderwijsactiviteiten meer plaatsvinden op de locaties van mbo-scholen, uitzonderingen daar gelaten vanaf donderdag 19 maart. Uitzonderingen kunnen zijn:
  - de voorbereiding op en de uitvoering van examens,
  - de uitvoering van binnenschoolse assessments in plaats van proeven van bekwaamheid omdat het leerbedrijf daarmee gestopt is,
  - en het faciliteren van studenten die thuis geen gebruik kunnen maken van afstandslernen en dus een beroep willen doen op leer- en ICT-faciliteiten van de school.

Vanzelfsprekend moet de organisatie van deze uitzonderlijke, specifieke activiteiten volledig voldoen aan de richtlijnen van RIVM en GGD. Onverkort blijft van kracht dat al het onderwijzend personeel en studenten die aanwezig zijn op de mbo-school volledig klachtenvrij moeten zijn of anders thuis blijven. Er komt voor scholen nog nadere informatie beschikbaar van het RIVM.

2. Dat zoveel mogelijk onderwijs in andere vormen zal worden aangeboden, met name in de vorm van afstandsonderwijs.
3. Dat vanuit de fysieke mbo-locaties die open blijven docenten invulling geven aan zaken als afstandsonderwijs en/of examinering. De besturen van mbo-scholen bepalen welke alternatieve onderwijsvormen zij inzetten.

Dit document biedt aanbevelingen voor besturen van erkende mbo-scholen (publiek en privaat) aangaande het initiële onderwijs.¹

Dit document van het ministerie van OCW kan rekenen op steun van de besturen van MBO Raad, NRTO, JOB, AOb, BVMB0, CNV Onderwijs, FNV Overheid, UnieNFTO en van de Onderwijsinspectie.

---

¹ Dit document geldt voor privaat bekostigd onderwijs voor zover de regelgeving aldaar ook van toepassing is.

De overheid én deze partijen verwachten van de scholen dat zij de komende periode naar de geest van dit document zullen handelen.

Aandachtspunten vooraf

- Het college van bestuur blijft verantwoordelijk voor het onderwijs, ook als dat op afstand gebeurt.
- Al het personeel dat nodig is voor de voortgang van het (mbo-)onderwijs valt onder de definitie van vitale en cruciale sectoren.
- Het onderwijs gaat zoveel mogelijk door, binnen de kaders van alle veiligheidsmaatregelen die door het kabinet op advies van het RIVM en GGD zijn aangekondigd.
- Van studenten mag verwacht worden deel te nemen aan het aangepaste onderwijsprogramma. Regels rond verzuim worden pragmatisch en naar redelijkheid toegepast.
- Mbo-scholen nemen zelf het voortouw om op de voor hen best passende manier invulling te geven aan de genomen maatregel en krijgen daarvoor ook de ruimte.
- Er vinden in deze periode geen inspectiebezoeken plaats. Op de website van de inspectie zal tijdig nadere informatie worden gegeven.
- Het besluit is van toepassing op zowel het bekostigd als het niet-bekostigd onderwijs.

Aanbevelingen tot en met 6 april 2020

Invulling afstandsonderwijs algemeen

- Uitgangspunt is dat studenten weten waar ze terecht kunnen, wat ze kunnen verwachten en dat er gebruik gemaakt kan worden van goede didactische werkvormen. Bijvoorbeeld een webinar voor meerdere studenten/groepen tegelijk en een telefonisch spreekuur met docenten voor lesinstructie.
- Keuzes in het opzetten van het afstandsonderwijs voor prioritaire vakken of voor studenten die vlak voor diplomering zitten.
- Meer informatie over afstandsleren is te vinden op: <https://mbo.lesopafstand.nl>
- Afstandsleren kan overigens alleen gerealiseerd worden indien de ICT-systemen binnen en buiten de scholen adequaat blijven functioneren.

Invulling afstandsonderwijs voor studenten die niet over voldoende digitale middelen beschikken

- Voor studenten die niet over voldoende digitale middelen beschikken (internettoegang, telefoon en/of laptop) om afstandsonderwijs te kunnen volgen, kan de mogelijkheid worden gecreëerd om toch onderwijs aan te bieden op locatie in kleine groepen.
- Indien mogelijk en noodzakelijk kan een school deze studenten ook tijdelijk helpen aan een werkplek met internettoegang, en een computer of laptop.

Beroepspraktijkvorming BBL

- BBL-onderwijs dat bij bedrijven plaatsvindt kan doorgaan, op voorwaarde dat de ontvangende organisatie of school dat toestaat, handelt conform de richtlijnen van de overheid en het onderwijs plaatsvindt op een wijze die past bij de richtlijnen van RIVM en GGD.
- In de BBL is doorgaans sprake van een arbeidsovereenkomst. Daarom is het wel of niet voortzetten van de bpv in het betreffende leerbedrijf in eerste instantie ter beoordeling van de werknemer (student) en het leerbedrijf. Als de arbeidsovereenkomst wordt beëindigd, eindigt doorgaans ook de praktijkovereenkomst. De verbintenis met de school blijft dan wel bestaan. Er moet dan een vervangende leerwerkplek worden gevonden.

Beroepspraktijkvorming BOL

- De beroepspraktijkvorming in de BOL gaat door, tenzij anders volgt uit overheidsrichtlijnen (bv. horeca) of als het leerbedrijf de activiteiten zelf staakt en/of de student niet meer wil/kan begeleiden.
- De student heeft het recht om tijdelijk geen BOL-stage te volgen indien dit naar zijn/haar opvatting tot een te risicovolle situatie leidt. Als de student besluit de stage te onderbreken, informeert hij/zij schriftelijk de school en het leerbedrijf.

- De school blijft studenten (op afstand) begeleiden die hun stage continueren.
- Hieronder volgen drie situaties die zich kunnen voordoen:
  1. De beroepspraktijkvorming stopt als gevolg van het **verplicht sluiten van een leerbedrijf** (bijvoorbeeld in de horeca). In deze situatie is het aan het onderwijsteam te beoordelen of leerdoelen en praktijkopdrachten afgerond kunnen worden, zonder dat de uren geheel gemaakt worden. Zo nee, dan zal de beroepspraktijkvorming later ingehaald moeten worden, ook als dat leidt tot een langere opleidingsduur.
  2. De beroepspraktijkvorming stopt als gevolg van een **eigenstandige keuze van het leerbedrijf te sluiten**. Dan geldt hetzelfde als in situatie 1.
  3. Indien de stagiaire wordt gevraagd te komen helpen in cruciale sectoren buiten BPV om: studenten kunnen, ook wanneer hun stage of andere onderwijsvorm is geannuleerd, **als student-vrijwilliger bijvoorbeeld in een zorgschool werkzaam** zijn. Voor deze (arbeids-)relatie dienen aparte afspraken te worden gemaakt tussen de zorgschool en de student, zoals met betrekking tot aansprakelijkheid.
- BOL-onderwijs dat bij bedrijven plaatsvindt kan doorgaan, op voorwaarde dat de ontvangende organisatie of school dat toestaat, handelt conform de richtlijnen van de overheid en het onderwijs plaatsvindt op een wijze die past bij de richtlijnen van RIVM en GGD.
- Buitenlandstages: voor stagiaires in het buitenland is het advies om de stage voortijdig te beëindigen en naar Nederland terug te keren. Indien de student weigert terug te keren, ligt de verantwoordelijkheid voor deze keuze bij de student (indien meerderjarig).
- Indien studenten niet meer bij hun leerbedrijf terecht kunnen voor hun stage, kunnen scholen eventueel een beroep doen op SBB om te bezien of er een alternatief gevonden kan worden.

Toetsen en examens

- Voor studenten die in dit studiejaar kunnen diplomeren, wordt de examinering zoveel mogelijk doorgezet. Deze studenten krijgen prioriteit.
- Hierbij geldt dat dit op een veilige en verantwoorde wijze mogelijk moet zijn. Besturen bepalen de wijze waarop. Daarbij kan gedacht worden aan mondelinge examens online, examineren op de locatie van de stageplek, op nog een andere locatie of in de vorm van een simulatie binnen de school.
- Van groot belang is dat scholen snel duidelijk maken aan studenten wat zij kunnen verwachten ten aanzien van het plannen van zowel de centrale examens als de beroepsgerichte examens. Hetzelfde geldt voor herkansingen.
- De centrale examens van het College voor toetsen en examens zijn de komende weken gewoon beschikbaar. Zie www.examenbladmbo.nl voor de afnameperiodes.
- Mbo-scholen spannen zich redelijkerwijs in om de examens af te nemen binnen de hiervoor geldende regels (bv afnameprotocol). Het is de taak van het bevoegd gezag en de examencommissie om in dit kader verantwoorde maatregelen te nemen en de civiele waarde van het diploma te borgen.
- Als een examencommissie de kwaliteit (van de uitvoering) van een examen gezien de huidige, bijzondere omstandigheden niet kan borgen kan de school een alternatieve wijze van examineren overwegen. Dit alternatief moet dan wel kwalitatief aan de eisen voldoen. Lukt dat niet, dan resteert alleen een uitstel van het desbetreffende examen.
- Uiteindelijk gaat het bij diplomering om de beoordeling of een student de in het kwalificatiedossier beschreven kerntaken beheerst. Indien afgeweken wordt van de geldende regels, geeft het betrokken onderwijsteam op onderbouwde wijze aan of aan de vereiste beheersing voldaan wordt. De examencommissie beoordeelt of deze onderbouwing adequaat is en het afgeven van een diploma rechtvaardigt.
- Houd bij de examinering rekening met de algemene instructies van RIVM en GGD die gelden, zoals voldoende afstand van elkaar.
- Het is aan te raden bij voorgenomen wijzigingen in het gebruik van ingekochte examens contact op te nemen met de examenleverancier. In sommige gevallen is dit zelfs contractueel verplicht.

Aanmeldingen, intakegesprekken, BSA en inschrijvingen

Aanmelddatum:

- Iedereen die na de zomer wil starten met een mbo-opleiding, moet zich normaliter uiterlijk voor 1 april aanmelden voor die opleiding. Dit om toelatingsrecht te hebben tot die opleiding. We stellen deze datum vooralsnog met 1 maand uit, tot 1 mei. Dit om de druk weg te halen bij opleidingsteams.
- Door het uitstellen van de aanmelddatum met een maand kan de logistiek rond aanmelding en intake worden bekeken en kan ook helder gemaakt worden aan studenten hoe het proces en de communicatie over intake en plaatsing zal verlopen.
- In deze omstandigheden kunnen de aanmeldingsprocedures en intake voor het volgend schooljaar niet volgens de reguliere tijdlijn uitgevoerd worden. Prioriteit ligt bij het in goede banen leiden van het onderwijs van het huidige schooljaar.

BSA: Het geven van een bindend studieadvies, en het indien nodig verstrekken van een negatief BSA, kan pas gebeuren wanneer er voldoende beeld is over de studievoortgang van een student. Alleen als er onvoldoende studievoortgang is over de hele linie mag een negatief advies worden gegeven.

- Mogelijk ontbreekt een deel van het beeld door het niet kunnen afnemen van examens. In die gevallen lijkt uitstel van het advies gepast. Scholen hebben tot 12 maanden na de start van de opleiding (bij meerjarige opleidingen) om een advies te geven.

Arbeidsrecht en arbeidsvoorwaarden

- Op dit moment worden vragen die betrekking hebben op de arbeidsrelatie tussen onderwijspersoneel en de mbo-school in kaart gebracht en uitgewerkt in een FAQ-overzicht.

Doorstroom mbo-hbo

- Voor de mbo-4 student, die door wil stromen naar het hbo en vanwege een mogelijke verlate diplomering formeel niet voldoet aan de toelatingsvoorwaarden, wordt in bestuurlijk overleg tussen beide onderwijsraden (VH en MBO Raad) en minister naar een oplossing gezocht. Deze oplossing komt in elk geval expliciet terug in de aanpak voor het hoger onderwijs.

VAVO

- Het kabinet stelt dat examinering van studenten (mbo en vavo) die dit jaar gediplomeerd kunnen worden prioriteit moet krijgen. Voor vavo-kandidaten is examinering essentieel als men volgend studiejaar behaalde vakken nodig heeft voor een vervolgopleiding.
- De vavo-schoolexaminering kan doorgaan. Daarbij gelden de richtlijnen van RIVM en GGD.

Extern toezicht

- De inspectie zal de hervatting en planning van haar fysieke toezicht na 6 april tijdig bekend maken en zal afstemming zoeken met de betreffende scholen. In overleg met het bestuur van elke instelling vinden indien mogelijk en gewenst nog wel gesprekken op afstand plaats, onder andere om onderzoeken af te ronden.
- De school spant zich in om in de huidige, bijzondere omstandigheden er alles aan te doen om de kwaliteit van het onderwijs goed te borgen, maar is niet gehouden het onmogelijke te doen.

De volgende onderwerpen vergen nog nadere uitwerking: educatie en inburgering. Ook zal gevraagde nadere duiding van het bovenstaande en nieuwe onderwerpen volgen in de vorm van FAQ. Vanaf woensdag 18 maart zijn die te vinden op de websites van de MBO Raad en het Kennispunt Onderwijs&Examinering: <https://onderwijsenexaminering.nl/>

Links waar relevante informatie te vinden is:

- Informatie algemeen: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/veelgestelde-vragen-over-coronavirus-en-het-onderwijs>
- Servicedocument praktijkovereenkomst: <https://www.mboraad.nl/publicaties/servicedocument-praktijkovereenkomst-2019-2020>
- Mogelijkheden voor leren op afstand in het mbo: <https://mbo.lesopafstand.nl>.
- Informatie over studiefinanciering: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/middelbaar-beroepsonderwijs/vraag-en-antwoord>